УДК 347.77(477):342.72

Лаговська Наталія Валеріївна –
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Державний податковий університет
ORCID: ID 0000-0002-1732-2351

Nataliya V. Lagovska –
candidate of legal sciences, associate professor,
associate Professor of the Department of Civil Law and Procedure
Educational and Scientific Institute of Law
State Tax University
(79 b, Severnaya Street, Irpin,08200, Ukraine,)

Барчан Артем Юрійович –
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти
Державний податковий університет
ORCID: ID 0000-0001-5463-1567

Artem Yu. Barchan –
Master's Degree Student
State Tax University
(79 b, Severnaya Street, Irpin,08200, Ukraine,)

Особливості захисту авторських прав в умовах воєнного стану в Україні

У статті здійснено комплексний науково-правовий аналіз особливостей захисту авторських прав в умовах воєнного стану в Україні, запровадженого у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації. Обґрунтовано, що дія надзвичайного правового режиму суттєво трансформує механізми реалізації та охорони авторських прав, водночас не скасовуючи конституційного обов'язку держави забезпечувати ефективний захист інтелектуальної власності. Акцентовано увагу на тому, що національна система охорони авторських прав формувалася переважно в умовах мирного часу і не завжди є адаптованою до викликів, зумовлених воєнними діями, цифровізацією суспільних відносин та зростанням інформаційних загроз.

Проаналізовано стан наукової розробки проблематики захисту авторських прав у кризових і надзвичайних правових режимах у вітчизняній та зарубіжній правовій доктрині. Встановлено, що більшість досліджень зосереджена на питаннях інформаційної безпеки та обмеження інформаційних прав, тоді як комплексний аналіз специфіки захисту авторських прав саме в умовах воєнного стану залишається недостатнім. У статті досліджено чинне законодавство України у сфері авторського права, зокрема положення Закону України «Про авторське право і суміжні права» у новій редакції, та виявлено ключові проблеми його практичного застосування в умовах обмеженого доступу до правосуддя, складності фіксації порушень і виконання судових рішень.

Значну увагу приділено аналізу судової практики України, зокрема правовим позиціям Верховного Суду щодо недозволеного використання творів без згоди правовласника, а також практиці Європейського суду з прав людини, який послідовно визнає авторські права як об'єкт захисту статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Розглянуто правовий режим сиротинських творів як інструмент збереження культурної спадщини в умовах воєнного часу.

У статті систематизовано галузеві, юрисдикційні та неюрисдикційні підходи до захисту авторських прав, визначено їх переваги та обмеження в умовах воєнного стану. За результатами дослідження сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення законодавчого регулювання та

правозастосовної практики, спрямовані на підвищення ефективності захисту прав авторів, забезпечення балансу між приватними та публічними інтересами, а також інтелектуального потенціалу держави в умовах воєнного часу.

Ключові слова: *авторське право; інтелектуальна власність; захист авторських прав; воєнний стан; надзвичайний правовий режим; юрисдикційні та неюрисдикційні способи захисту; цифрове середовище; судова практика; Європейський суд з прав людини; сиротинські твори; національна безпека.*

N.V. Lagovska, A.Yu. Barchan Features of Copyright Protection under Martial Law in Ukraine

The article provides a comprehensive legal analysis of the specific features of copyright protection under martial law in Ukraine, introduced as a response to the full-scale armed aggression of the Russian Federation. It is substantiated that the establishment of a special legal regime significantly affects the mechanisms for the exercise and protection of copyright, while not abolishing the constitutional obligation of the state to ensure effective protection of intellectual property rights. Particular attention is paid to the fact that the national copyright protection system was largely developed under peacetime conditions and therefore remains insufficiently adapted to the challenges caused by military hostilities, large-scale digitalization of social relations, forced migration of authors, destruction of archives, and the growing number of copyright infringements in the digital environment.

The state of scientific research on copyright protection in emergency and crisis legal regimes is analyzed. It is established that existing legal doctrine primarily focuses on issues of information security and restrictions on information rights, whereas the specific problems of copyright protection under martial law remain insufficiently studied. The article examines the current Ukrainian legislation in the field of copyright, in particular the provisions of the Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights" in its updated version, and identifies key difficulties in its practical application under martial law, including limited access to justice, procedural complications, challenges in collecting evidence of infringements, and enforcement of judicial decisions.

Considerable attention is devoted to the analysis of national judicial practice, including the legal positions of the Supreme Court of Ukraine concerning unauthorized use of works without the author's consent, as well as the case law of the European Court of Human Rights, which consistently recognizes copyright as a form of property protected under Article 1 of Protocol No. 1 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The legal regime of orphan works is examined as an important mechanism for preserving cultural heritage during wartime.

The article systematizes sectoral, jurisdictional, and non-jurisdictional approaches to copyright protection, outlining their advantages and limitations under martial law. Based on the conducted research, proposals are formulated to improve legislative regulation and law enforcement practice aimed at strengthening the protection of authors' rights, maintaining a fair balance between private and public interests, and preserving the cultural and intellectual potential of the state in wartime conditions.

Keywords: *copyright; intellectual property; copyright protection; martial law; emergency legal regime; jurisdictional and non-jurisdictional remedies; digital environment; judicial practice; European Court of Human Rights; orphan works; national security.*

Постановка проблеми. Воєнний стан, запроваджений в Україні в умовах повномасштабної агресії Російської Федерації, спричинив фундаментальні зміни у функціонуванні державних інституцій, суспільних відносин та правовому регулюванні. Особлива увага в таких надзвичайних умовах приділяється гарантуванню захисту інтелектуальної власності, зокрема авторських прав, що виступають ключовим елементом правової охорони творів науки, літератури та мистецтва. Складність ситуації полягає в тому, що чинна національна система захисту авторських прав була сформована у мирний час і не завжди забезпечує практичну ефективність під час воєнних дій. Тимчасові обмеження доступу до судових і правоохоронних механізмів, цифрові виклики, поширення контенту в мережі Інтернет і посилення проявів піратства створюють передумови для численних порушень прав авторів. Що свідчить про актуальність обраної тематики дослідження, потребує розробки та адаптації механізмів захисту авторських прав до умов воєнного стану,

зберігаючи баланс між інтересами правовласників, інформаційними потребами суспільства та вимогами національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній правовій доктрині проблематика інтелектуальної власності в умовах надзвичайних правових режимів розглядається переважно крізь призму загальних викликів кризових ситуацій, що впливають на стабільність правопорядку та реалізацію суб'єктивних прав. У наукових працях О. О. Бондар [1] та І. В. Ковальчук [2] здійснили аналіз правового регулювання авторського права в умовах економічних криз і надзвичайних ситуацій немілітарного характеру, при цьому основна увага приділялась збереженню фундаментальних принципів охорони прав інтелектуальної власності, зокрема принципів пропорційності, правової визначеності та балансу приватних і публічних інтересів.

У контексті воєнного стану науковий інтерес дослідників зосереджується переважно на проблемах інформаційної безпеки, правового режиму інформації та допустимих меж обмеження інформаційних прав. Так, у роботах С. М. Петренка [3] та Л. О. Іванової [4] проаналізовано співвідношення права на інформацію, свободи вираження поглядів та охорони інтелектуальної власності в умовах збройного конфлікту, при цьому питання захисту авторських прав розглядаються фрагментарно, як похідні від загальних безпекових пріоритетів держави.

Значний пласт наукових напрацювань присвячено адаптації механізмів захисту авторських прав у цифровому середовищі, зокрема в умовах криз і збройних конфліктів. У доктрині Європейського Союзу увага акцентується на необхідності збереження ефективного захисту прав правовласників навіть за умов надзвичайних правових режимів. Так, M. Senftleben [5] та P. Torremans [6] обґрунтовують тезу про неприпустимість «деактивації» авторського права під час криз, наголошуючи на ключовій ролі інтелектуальної власності у забезпеченні культурної та економічної стійкості суспільства. У свою чергу, C. Geiger [7] підкреслює, що навіть у надзвичайних умовах держава повинна забезпечувати ефективні засоби правового захисту, сумісні з вимогами статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Науковий інтерес для нас становить і досвід правників з Сполучених Штатів Америки. Так, науковці зосереджують свою увагу на проблемах гнучкості авторського права в кризових умовах. Зокрема, L. Lessig [8] та P. Goldstein [9] аналізують співвідношення суспільної необхідності доступу до інформації та охорони майнових прав авторів, вказуючи на важливість збереження ефективних компенсаційних механізмів навіть у період надзвичайних обставин.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, практичні рекомендації щодо комплексного реформування національного законодавства України у сфері захисту авторських прав саме в умовах воєнного стану залишаються недостатньо розробленими. Більшість наявних праць не охоплює таких ключових аспектів, як доступ правовласників до правосуддя, особливості застосування тимчасових обмежень майнових прав, а також гарантування справедливої компенсації за порушення авторських прав. Таким чином, сучасний стан наукових досліджень засвідчує потребу у подальшому комплексному аналізі специфічних викликів, що виникають у зв'язку з дією воєнного стану в Україні, з урахуванням національного та зарубіжного досвіду.

Метою даної статті є комплексний аналіз правового регулювання та практичних механізмів захисту авторських прав в умовах воєнного стану в Україні, а також обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення відповідної законодавчої та правозастосовної практики. Для реалізації поставленої мети передбачається вирішення таких завдань: систематизувати основні законодавчі норми України щодо охорони авторських прав; визначити ключові проблеми й прогалини у застосуванні чинного правового регулювання в умовах воєнного стану; проаналізувати зарубіжний досвід адаптації механізмів захисту авторських прав під час надзвичайних ситуацій; виробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності захисту прав правовласників в умовах обмеженого доступу до традиційних засобів правозастосування.

Виклад основного матеріалу. Захист авторських прав в умовах воєнного стану в

Україні набуває особливої актуальності з огляду на поєднання надзвичайного правового режиму, цифровізації суспільних відносин та зростання інформаційних загроз. Відповідно до Конституції України, держава гарантує охорону інтелектуальної власності та захист моральних і матеріальних інтересів авторів незалежно від обставин, у яких здійснюється їхня діяльність [10]. Водночас воєнний стан, як особливий правовий режим, допускає тимчасове обмеження окремих прав і свобод, що не може тлумачитися як скасування або ігнорування авторських прав.

Чинне законодавство України у сфері авторського права зазнало суттєвого оновлення з прийняттям Закону України «Про авторське право і суміжні права» у новій редакції, що наблизило національну модель правової охорони до стандартів Європейського Союзу [11]. Закон закріплює широкий перелік майнових і немайнових прав автора, визначає способи їх захисту та встановлює механізми відповідальності за порушення. Однак у контексті воєнного стану виникають практичні труднощі реалізації цих норм, зокрема у частині фіксації порушень, доступу до судового захисту та виконання судових рішень.

У наукових працях О. П. Орлюк та І. В. Коваль обґрунтовують позицію, що держава в умовах воєнного стану повинна не послаблювати, а, навпаки, посилювати превентивні та компенсаційні механізми захисту авторських прав як складову економічної безпеки та інструмент підтримки культурного сектору [12-13].

Судова практика України свідчить, що навіть за умов воєнного стану суди продовжують розглядати справи про порушення авторських прав, застосовуючи загальні положення цивільного законодавства та спеціальні норми авторського права. Так, **Верховний Суд України** у Рішенні від **17 січня 2024 року у справі № 308/7570/18-ц** чітко визначив, що загальним правилом є необхідність отримання дозволу правовласника на використання твору, і що використання роботи іншої особи без належної згоди становить порушення авторських прав, якщо не дотримано умов законного використання (наприклад, законодавчих виключень), а доказом порушення є факт неправомірного використання твору та відсутність дозволу правовласника. У цій справі суд погодився з висновком, що відсутність зазначення імені автора і джерела при використанні частини наукової праці є підставою для задоволення позову про компенсацію збитків. Такі позиції суду підкреслюють, що навіть у цифровому середовищі та умовах викликів правового режиму воєнного стану правовласники мають право на захист своїх майнових та немайнових прав, а суди готові застосовувати правові норми для відновлення порушених прав [14]. Разом із тим обмежена кількість таких справ вказує на необхідність удосконалення процедур доступу до правосуддя для правовласників у воєнний період.

Важливе значення для формування національної системи захисту прав інтелектуальної власності має практика Європейського суду з прав людини. ЄСПЛ послідовно визнає, що авторські права підпадають під захист статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод як майнові права. У справі *Anheuser-Busch Inc. v. Portugal* Суд наголосив, що інтелектуальна власність становить «актив», який має економічну цінність і потребує ефективного правового захисту [15]. Аналогічні підходи простежуються у справах *Balan v. Moldova* та *Melnychuk v. Ukraine*, де ЄСПЛ звертає увагу на обов'язок держави забезпечити справедливий баланс між інтересами суспільства та правами правовласників [16]. Ці правові позиції є релевантними і для України в умовах воєнного стану, оскільки навіть за надзвичайних обставин держава не звільняється від позитивних зобов'язань щодо захисту майнових прав.

Окремо звертаємо увагу на новелу чинного законодавства України, що врегульовує правовий режим так званих сиротинських творів, тобто творів, правовласників яких неможливо ідентифікувати або знайти. Закон України «Про авторське право і суміжні права» передбачає можливість їх використання за умови здійснення належного розшуку правовласника та з дотриманням установлених процедур [11]. В умовах воєнного стану значення цього інституту зростає, оскільки війна призводить до втрати контактів з авторами, знищення архівів і документації. Такі дослідники як, Н. В. Мироненко та С. М. Петренко справедливо зазначають, що правове врегулювання

сиротинських творів має сприяти збереженню культурної спадщини, не порушуючи при цьому прав потенційних правовласників [17].

Зауважимо, що захист авторських прав є ключовим елементом правового регулювання інтелектуальної власності, спрямованим на охорону результатів творчої діяльності та стимулювання розвитку культури, науки і технологій [18]. У науковій та практичній літературі виокремлюють різні підходи до захисту авторських прав: галузеві, юрисдикційні та неюрисдикційні, кожен із яких має свої особливості та проблеми застосування [19].

Галузевий підхід передбачає використання механізмів захисту авторських прав у межах конкретної правової галузі: цивільного, кримінального та адміністративного права [20]. Цивільно-правовий захист дозволяє авторам вимагати припинення порушення, стягнення компенсації та застосування заходів забезпечення позову. Його ефективність обмежується складністю доведення порушення, визначенням розміру збитків та територіальними межами дії судових рішень [21]. Кримінально-правовий захист застосовується у випадках умисного порушення авторських прав і передбачає накладення штрафів або позбавлення волі [19], проте складність доведення умислу та обмежений арсенал санкцій у цифровому середовищі значно зменшують його практичну ефективність [22]. Адміністративні механізми реагують на порушення швидко, але не завжди компенсують матеріальні збитки і не стримують масові порушення [20].

Юрисдикційний підхід базується на реалізації авторських прав через державні органи та судові системи. Він передбачає звернення до суду, патентного або авторського відомства, а також міжнародних інстанцій, таких як Світова організація інтелектуальної власності [18]. Перевагою цього підходу є формальне визнання та захист прав на високому рівні, включно з можливістю міжнародного примусового виконання рішень [22]. Основною проблемою є тривалість та складність судових процесів, високі витрати для авторів та обмежена ефективність у випадку швидкоплинних цифрових порушень [21].

Неюрисдикційний підхід передбачає захист авторських прав поза межами судових та державних процедур [20]. Сюди входять технічні та організаційні методи: цифрові водяні знаки, системи DRM, ліцензійні угоди, договірні обмеження, а також колективні системи управління правами [20]. Цей підхід дозволяє запобігати порушенням і контролювати використання творів у реальному часі [19]. Водночас його ефективність обмежена постійною необхідністю оновлення технологій, а також тим, що технічні методи не завжди можуть повністю протидіяти новим формам цифрового піратства [22].

Таким чином, захист авторських прав реалізується через комплекс різних підходів: галузевих, юрисдикційних та неюрисдикційних. Кожен із них має свої переваги, але також і проблеми застосування, пов'язані з доказовою базою, територіальними та технологічними обмеженнями, високими витратами та швидким розвитком цифрового середовища [19]. Це зумовлює необхідність комплексного підходу, що поєднує правові, технічні та організаційні засоби, а також удосконалення законодавства, міжнародного співробітництва та освітніх програм для авторів та користувачів [21].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що воєнний стан суттєво ускладнює реалізацію та захист авторських прав в Україні, однак не скасовує обов'язку держави забезпечувати їх ефективну охорону. Чинне законодавство у сфері авторського права загалом відповідає європейським стандартам, проте потребує подальшого вдосконалення з урахуванням специфіки надзвичайних правових режимів.

З метою підвищення ефективності захисту авторських прав в умовах воєнного стану доцільно: закріпити на законодавчому рівні спеціальні процесуальні механізми розгляду справ про порушення авторських прав у період дії воєнного стану, з урахуванням обмеженого доступу до судів; розширити використання електронних доказів та цифрових інструментів фіксації порушень авторських прав; удосконалити правове регулювання використання сиротинських творів шляхом деталізації процедур розшуку правовласників і гарантування справедливої компенсації у разі їх подальшого виявлення; забезпечити системну імплементацію практики ЄСПЛ у сфері захисту інтелектуальної власності в національну судову практику; посилити інформаційну та методичну

підтримку авторів і правовласників щодо захисту їхніх прав у цифровому середовищі під час воєнного стану.

Реалізація зазначених пропозицій сприятиме підвищенню рівня правової захищеності авторів, збереженню культурного потенціалу держави та зміцненню правопорядку в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел:

1. Бондар О. О. Захист прав інтелектуальної власності в умовах кризових явищ. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 45–49.
2. Ковальчук І. В. Авторське право в умовах надзвичайних ситуацій: теоретико-правовий аспект. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2019. № 4. С. 112–118.
3. Петренко С. М. Право на інформацію та інформаційна безпека в умовах воєнного стану. *Юридична Україна*. 2023. № 6. С. 23–29.
4. Іванова Л. О. Обмеження інформаційних прав у період воєнного стану: правові межі та гарантії. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2024. № 1. С. 67–74.
5. Senftleben M. Copyright, Limitations and the Public Interest. Oxford: Oxford University Press, 2020. 312 p.
6. Torremans P. Intellectual Property Law. 8th ed. Oxford: Oxford University Press, 2022. 684 p.
7. Geiger C. The Constitutional Dimension of Intellectual Property. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 296 p.
8. Lessig L. Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity. New York: Penguin Press, 2004. 345 p.
9. Goldstein P. Copyright's Highway: From Gutenberg to the Celestial Jukebox. Stanford: Stanford University Press, 2019. 264 p.
10. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 15.04.2023 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text (дата звернення: 06.01.2026).
12. Орлюк О. П. Інтелектуальна власність як чинник економічної безпеки держави в умовах глобальних викликів. *Право України*. 2021. № 7. С. 85–94.
13. Коваль І. В. Механізми захисту авторських прав у кризових та надзвичайних правових режимах. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 9. С. 52–58.
14. Верховний Суд України. Постанова від 17.01.2024 у справі № 308/7570/18-ц «Про захист прав інтелектуальної власності (недозволене використання наукової праці без дозволу автора)». Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/117473137.
15. Штефан А. С., Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту: монографія. Київ: Інтерсервіс. 2017. 150 с.
16. Борисова В. І., Баранова Л. М., Жилінкова І. В. та ін. / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Цивільне право України: підручник. У 2 т. К.: Юрінком Інтер, 2007. 525 с.
17. Мироненко Н. В., Петренко С. М. Правове врегулювання сиротинських творів як складова захисту інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. *Юридична наука і практика.* 2023. № 8. С. 101–109.
18. Гнатюк В.І. *Інтелектуальна власність: теорія та практика*. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 312 с.
19. Лаговська Н.В., Лаговський О.В. Специфіка охорони програмного забезпечення в Україні: правовий аспект. *Журнал Східноєвропейського права*. 2025. №133. С. 130-136.
20. Кравченко І.В. Правове регулювання інтелектуальної власності. Львів: Львівська школа права, 2022. 287 с.

21. Практичні аспекти захисту авторських прав. European Intellectual Property Organization. Paris: EPO, 2020. 145 p.
22. Савченко М.П. Захист авторських прав: сучасні підходи. Київ: Центр правової інформації, 2019. 198 с.

References:

1. Bondar O. O. Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti v umovakh kryzovykh yavyshch. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2020. № 5. S. 45–49.
2. Kovalchuk I. V. Avtorske pravo v umovakh nadzvychainykh sytuatsii: teoretyko-pravovyi aspekt. *Chasopys tsyvilnoho i kryminalnoho sudochynstva*. 2019. № 4. S. 112–118.
3. Petrenko S. M. Pravo na informatsiiu ta informatsiina bezpeka v umovakh voiennoho stanu. *Yurydychna Ukraina*. 2023. № 6. S. 23–29.
4. Ivanova L. O. Obmezhennia informatsiinykh prav u period voiennoho stanu: pravovi mezhi ta harantii. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 2024. № 1. S. 67–74.
5. Senftleben M. Copyright, Limitations and the Public Interest. Oxford: Oxford University Press, 2020. 312 p.
6. Torremans P. Intellectual Property Law. 8th ed. Oxford: Oxford University Press, 2022. 684 p.
7. Geiger C. The Constitutional Dimension of Intellectual Property. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 296 p.
8. Lessig L. Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity. New York: Penguin Press, 2004. 345 p.
9. Goldstein P. Copyright's Highway: From Gutenberg to the Celestial Jukebox. Stanford: Stanford University Press, 2019. 264 p.
10. Konstytutsiia Ukraïny: vid 28 cherv. 1996 r. *Vidomosti Verkhovnoï Rady Ukraïny*. 1996. № 30. St. 141.
11. Pro avtorske pravo i sumizhni prava: Zakon Ukrainy vid 15.04.2023 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text (data zvernennia: 06.01.2026).
12. Orliuk O. P. Intelektualna vlasnist yak chynnyk ekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh hlobalnykh vyklykiv. *Pravo Ukrainy*. 2021. № 7. S. 85–94.
13. Koval I. V. Mekhanizmy zakhystu avtorskykh prav u kryzovykh ta nadzvychainykh pravovykh rezhymakh. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2022. № 9. S. 52–58.
14. Verkhovnyi Sud Ukrainy. Postanova vid 17.01.2024 u spravi № 308/7570/18-ts "Pro zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti (nedozvolene vykorystannia naukovoi pratsi bez dozvolu avtora)". Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/117473137.
15. Shtefan A. S., Avtorske pravo i sumizhni prava: osoblyvosti pravovoï okhorony, zdiÿsnennia ta zakhystu: monohrafiia. Kyiv: Interservis. 2017. 150 s.
16. Borysova V. I., Baranova L. M., Zhylinkova I. V. ta in. / za zah. red. V. I. Borysovoï, I. V. Spasybo-Fatieievoï, V. L. Yarotskoho. Tsyvilne pravo Ukraïny: pidruchnyk. U 2 t. K.: Yurinkom Inter, 2007. 525 s.
17. Myronenko N. V., Petrenko S. M. Pravove vrehuliuvannia syrotynskykh tvoriv yak skladova zakhystu intelektualnoi vlasnosti v umovakh voiennoho stanu. *Yurydychna nauka i praktyka*. 2023. № 8. S. 101–109.
18. Hnatiuk V.I. Intelektualna vlasnist: teoriia ta praktyka. Kyiv: Yurinkom Inter, 2021. 312 s.
19. Lahovska N.V., Lahovskyi O.V. Spetsyfika okhorony prohramnoho zabezpechennia v Ukraini: pravovyi aspekt. *Zhurnal Skhidnoievropeiskoho prava*. 2025. №133. S. 130-136.
20. Kravchenko I.V. Pravove rehuliuvannia intelektualnoi vlasnosti. Lviv: Lvivska shkola prava, 2022. 287 s.
21. Praktychni aspekty zakhystu avtorskykh prav. European Intellectual Property Organization. Paris: EPO, 2020. 145 p.
22. Savchenko M.P. Zakhyst avtorskykh prav: suchasni pidkhody. Kyiv: Tsentr pravovoi informatsii, 2019. 198 s.

ISSN 2409-6415

Електронне науково-практичне фахове видання

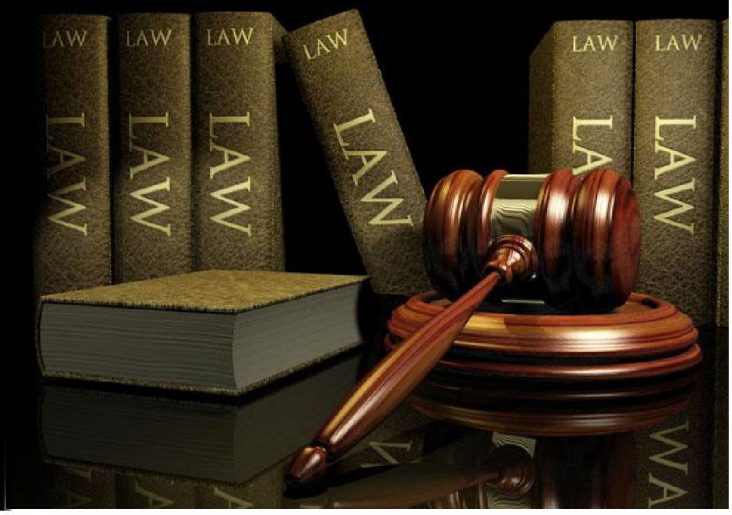

2026 / № 142

Журнал східноєвропейського права

(Протокол № 3 від 08 жовтня 2013 року)
Включено до Переліку наукових фахових видань України
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.04.2014 № 455)
ISSN 2409-6415
Журнал східноєвропейського права внесений до HeinOnline

Проблематика: висвітлення результатів фундаментальних та прикладних наукових досліджень, дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з актуальних проблем становлення та прагматичного розвитку східноєвропейського права в умовах глобалізаційних викликів

Галузь науки: юридичні науки

Періодичність: щомісячно

Головний редактор: Мосьондз Сергій Олександрович, доктор юридичних наук, професор, виконуючий обов'язки ректора ПВНЗ «Університет сучасних знань»

Відповідальний секретар: Соколан Тетяна Сергіївна, кандидат юридичних наук

Члени редколегії: **Мельник Роман Сергійович,** доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка **Янчук Артем Олександрович,** доктор юридичних наук, професор, державний секретар, Міністерство охорони здоров'я, **Кузьменко Оксана Володимирівна,** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та історії права, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», **Личенко Ірина Олександрівна**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу, Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», **Чорна Вікторія Григорівна,** доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права і процесу, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», **Губанова Тамара Олексіївна,** доктор юридичних наук, професор, директор, Приватний вищий навчальний заклад «Фінансово-правовий коледж», **Книш Сергій Володимирович,** кандидат юридичних наук, юрисконсульт, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, **доктор Егле Білевічюте,** член Комісії з розгляду адміністративних спорів Литви, професор Університету Миколаса Ромеріса, (Вільнюс, Литва), **доктор Тома Бірмонтієн,** професор Лабораторії правосуддя, Лабораторії прав людини юридичного факультету Інституту публічного права Університету Миколаса Ромеріса, (Вільнюс, Литва), **доктор Агне Тваронавічієн,** Лабораторія соціальних технологій, Лабораторія посередництва та сталого розв'язання конфліктів юридичного факультету Інституту публічного права Університету Миколаса Ромеріса (Вільнюс, Литва)

Адреса редакції: вул. Велика Васильківська, 57/3, м. Київ, Україна, 03150

Тел.: +38 (063) 758 57 24
E-mail: easternlaw.ua@gmail.com
Сайт: http://easternlaw.com.ua

(Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 15.04.2014 No. 455)
ISSN 2409-6415
The Journal of Eastern European Law is included in HeinOnline

Issue: lighting the results of basic and applied research, dissertations for the degree of doctor and candidate of sciences on current issues of establishment and pragmatic development of Eastern European law within globalization challenges

Branch of science: jurisprudence

Frequency: monthly

Editor in Chief: Mosondz Serhii Oleksandrovych, doctor of juridical sciences, professor, acting rector of the Private Higher Educational Establishment "The University of Modern Knowledge"

Secretary in Charge: Sokolan Tetiana Serhiivna, candidate of juridical sciences

Members of the editorial board: **Melnyk Roman Serhiiovych,** doctor of juridical sciences, professor, head of the Department of Administrative Law of Taras Shevchenko National University of Kyiv, **Yanchuk Artem Oleksandrovych,** doctor of juridical sciences, professor, state secretary, the Ministry of Health, **Kuzmenko Oksana Volodymyrivna,** doctor of juridical sciences, professor, professor of the Department of theory and history of law at the State Higher Educational Establishment "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman", **Lychenko Iryna Oleksandrivna,** doctor of juridical sciences, head of the Department of Civil Law and Procedure at the Training and Scientific Institute of Jurisprudence, Psychology and Innovative Education of Lviv Polytechnic National University, **Chorna Viktoriia Hryhorivna,** doctor of juridical sciences, associate professor, associate professor of the Department of Administrative Law and Proceeding at the State Higher Educational Establishment "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman", **Hubanova Tamara Oleksiivna,** doctor of juridical sciences, professor, director at the Private Higher Educational Establishment "Financial and Law College", **Knysh Serhii Volodymyrovych,** candidate of juridical sciences, legal counsel, Lesya Ukrainka Eastern European National University, **Dr. Eglė Bilevičiute,** member at Lithuania Administrative Disputes Commission, professor at the Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania), **Dr. Toma Birmontien,** professor at Justice Laboratory, Human Rights Laboratory of Faculty of Law of Institute of Public Law, Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania), **Dr. Agne Tvaronaviciene,** Social Technologies Laboratory, Mediation and Sustainable Conflict Resolution Laboratory of Faculty of Law, Institute of Public Law of Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania).

Address of the editorial office: 57/3 Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03150, Ukraine

Tel.: +38 (063) 758 57 24
E-mail: easternlaw.ua@gmail.com
Website: http://easternlaw.com.ua

ЗМІСТ

Гринько С.Д. Сімейні правовідносини у нотаріальній діяльності в Україні в умовах цифровізації……..7

Кириченко О.А. Особливості інноваційної сутності і видового поділу правопорушень у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я……...16

Манойло Н.Г. Античні мислителі про суть буття в єдності «штучного» і «природного» в інтелекті людини……26

Проневич О.С. Вітчизняна модель державної служби в органах судової влади: легальний аспект……..38

Волощук О.Т. Регіональна політика та конституційно-правові механізми управління безпекою регіонів України в умовах зовнішньої збройної агресії……51

Гринько Р.В. Правове регулювання виконання договірних зобов'язань та відшкодування збитків у цивільних правовідносинах……..57

Єрмолаєва Т.В., Дзюба К.О. Екоцид: юридична природа та особливості кримінально-правової кваліфікації……66

Жук Н. Особливий період і воєнний стан як чинники впливу на концептуальні засади конституційного ладу та конституційно-правовий статус суб'єктів права в Україні……75

Кириченко О.А., Кириченко О.О. Особливості інноваційного розуміння сутності і видового поділу достовірних і недостовірних відомостей і можливостей їх використання у процесі публічної дискусії в контексті здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я……..88

Лаговська Н.В., Барчан А.Ю. Особливості захисту авторських прав в умовах воєнного стану в Україні……..98

Лугіна Н.А., Бак Н.С., Бак С.С. Сучасні виклики у розслідуванні кіберзлочинів: кримінально-правові та процесуальні аспекти……105

Островський С.О. Розмежування правових категорій «збройний конфлікт» і «воєнний конфлікт» у контексті мобілізації та мобілізаційної підготовки……..112

Панченко С.В. Поняття та сутність способів захисту прав учасників цивільних правовідносин……..119